

Irakar eingi kemisk vápn

Tað man hava undrað mong, at irakar ikki gjørdur brúk av sínum kemisku eiturvápnunum, sum teir aftur og aftur hava hött við at brúka.

Nú siga teir sam-eindu, at irakar als eingi kemisk eiturvápn hava havt, og at tær mongu höttanirnar hava verið tóm orð.

Hóast fleiri av her-støðunum í Kuwait høvdu skelti, sum vistu á eiturvápnagoymslur, so hava teir sameindu eingi tilk funnið undir sínum rannsóknunum eftir kríggið.

Annars hava irakiskir fangar sagt frá, at ætlanin var at brúka kemisk vápn, men at roynt var at sleppa undan at brúka tey. Serliga tí at irakisku hermenninir ikki høvdu nóg góðar verjubúnar, um brúk av kemiska eiturgassinum

hevði rakt teir sjálvar. Eisini bóru teir ótta fyr, at amerikanar fóru at svara aftur við somu vápnunum.

Hernaðarkeldur í Saudi Arabia siga, at irakar møguliga als ikki hava kemisk vápn, men bert teir neyðugu lutirnar til at fara undir eina framleiðslu. Saddam Hussein hevur helst roknað við einum drúgvum kríggi og at hann tá skuldi fáa tíð til at gera eiturgassið klárt at brúka í bardaga. Hann hevur so heldur ikki viljað havt kemisk vápn á goymslu av ótta fyr bumbuálopum, siga keldurnar, sum eisini halda, at bert einstakir hægri offiserar hava havt atgongd til nýtslu av teimum kemisku vápnunum, sum hava verið tøk.

33.000 kuwaitbúgvar horvnir

Tað eru einki minni enn ræðuleikar, sum teir sameindu og heimvendir kuwaitbúgvar mæta í tí sundursorlaða oljulandinum Kuwait.

Nú irakar hava tapt kríggið, kemur alsamt meira fram um teir ræðuleikar, sum íbúgvarnir í Kuwait hava verið fyr eftir innrásina tann 2. august í fjør.

Umboð fyr altjóða hjálparstovnar siga, at tað finnst næstan ikki orði fyr, hvussu ræðulig framferðin hjá irakisku hermonnunum hevur verið. Foreldur hava verið tvingað at hyggja at, meðan hermenninir hava pint og síðani dripið børn teirra, kuwaitiskir ungdomar hava verið pindir á óhugnaligan hátt og túsundtals kuwaitarir hava fingið skorði tunguna av, hava fingið stungið brennandi sigarettir í egguni, eru hálshøgdir o.s.f. Tað er einki mark fyr í torturi, sum kuwaitbúgvar og eisini fremmandaarbeiðarar í Kuwait hava verið fyr.

Keldur siga, at 33.000 kuwaitbúgvar eru horvnir undir hersetingini. Umleið 8.000 eru tikin á gøtuni og flutt til Irak fyr har at

verða brúkt sum livandi skjöldur móti bumbuálopum.

Í lötuni royna kuwaitbúgvar at finna næstringar sínar aftur. Næstan hver tann einstasta familja hevur mist onkran av sínum undir hersetingini. Harafturat hava irakar tikið alt, sum hevur havt nakað virði, við sær til Irak.

Tíðindastovurnar siga út Kuwait býi, at lögreglan ber ótta fyr, at fólk skulu taka lógina í eigna hond og gera av við palestinarar, sum framvegis eru í landinum. Tað sigst, at summir av palestinarunum hava hjálpt irakarum at finna fjaldar kuwaitbúgvar undir hersetingini. Tað eru hesar, sum kuwaitarar nú vilja hava hendur á og drepa.

Emirurin av Kuwait hevur lýst landið í undantaksstöðu í nakrar mánaðir, meðan roynt verður at fáa tey týðningarmestu samfelags-hjólina til mæla aftur. Hann hevur annars eisini boðað frá, at tað innan eitt ár skal fara fram demokratiskt val í landinum. Emirurin hevur higartil nærum rátt einsamallur, men hetta hevur so kríggjið broytt.

Donsku fjølmiðlarnir fáa nýggja grundlóg

M.a. kunnu bløð og aðrir miðlar verða dømdir størri bót enn í dag fyr ærumeiðing og persónliga forfylging av serliga grovum slag

Jan Müller skrivur

■ SKEIN TRUER DANMARK
■ FLERTAL MØD UFFE: VI SKAL IKKE I KRIG

Herfyri var eitt lógaruppskot til eina miðlaábyrgdarlóg, »medieansvarslø«, til 1. viðgerð á fólkatingi. Lógin verður av mongum umrødd sum tann nýggja grundlóg hjá fjølmiðlunum. Hon skal avloysa ta 53 ára gomlu pressulógina.

Uppskotið til hesa nýggju lógina byggir á eitt sera umfavnandi álit, sum tann miðlaábyrgdarnevndin (medieansvarsudvalget) legði fram seinasta summar. Sjálfv álitið er uppá góðar 400 síður og er útkomið í bók. Nevndin varð sett at arbeiða við hesum álitinum í 1986 og í henni hava verið bæði journalistar, blaðstjórnarar og umboð fyr útgevaranar.

Álitið tekur upp nógvar tættir í fjølmiðlaarbeiðinum og kemur til fleiri niðurstøður. Eitt nú at tað er neyðugt við størri javnstøðu millum teir skrivandi fjølmiðlarnar og teir elektronisku.

Núverandi pressulóg er frá 1938 og tær serligu ábyrgdarreglurnar fevna tí ikki um elektronisku miðlarnar, útvarp og sjónvarp. Sambært uppskotinum skal lógin fevna um hesar miðlar eisini.

Ætlanin er eisini, at eitt

nýtt pressuráð skal avloysa teir verandi kærustovnarar, »Berigtigelsesnævnet« og »Dansk Pressenævnet«. Hetta ráð tekur ímóti kærum og tekur støðu til, um miðilin hevur fylgt teimum reglum, sum eru galdandi fyr góðan pressusíð.

Tað nýggja er nú, at pressuráðið í framtíðini eisini skal hava møguleika sjálvt at taka upp til viðgerðar mál, sum tað metir vera av prinsipiellum slag.

Nýggja lógin skal tryggja eina frjá pressu, men eisini eina pressu undir ábyrgd, bæði tá talan er um bløð, útvarp og sjónvarp.

Lógaruppskotið gevur teimum elektronisku miðlunum eins og teimum skrivaðu møguleika at brúka anonymt tilfar, sum leiðslan tá hevur ábyrgdina av.

Eisini leggur lógaruppskotið upp til, at journalistar betur kunnu verja sínar keldur, soleiðis at tað verður torførari hjá myndugleikum at tvinga eina journalist til at avdúka keldu sína, eisini sjálvt um upplýsingarnir hava týðning fyr eitt sakmál.

Í onkrum føri hevur danski lögmaráðharrin,

sum hevur lagt uppskot í um vegna stjórnina, tó valt ikki at fylgja meirilutanum í nevndini, sum hevur gjørt umrødda álit.

M.a. er hann ikki samdur við meirilutanum í nevndini um, at tá tað er talan um serliga groft slag av ærumeiðing ella persónligari forfylging, tá skal tað verða útgevarin, sum skal standa til svárs og taka ábyrgdina og harvið bóttina. Her meinar lögmaráðharrin, at tað framvegis skal vera ábyrgdarblaðstjórnin ella annar fjølmiðlastjóri, sum skal hava fullu ábyrgdina.

Ein broyting á hesum øki hevði sambært Hans Engell, lögmaráðharrin, kunnað verið til skaða fyr okkara talu- og skrivifrælsi. Eisini heldur hann, at tað hevði skert møguleikarnar hjá blaðstjórnunum. Tað verður tí framvegis ábyrgdarblaðstjórnin, sum hevur høvuðsábyrgdina av innihaldinum í eitt nú einum blaði.

Nógv kjak hevur annars verið um júst hesa greinina í álitinum til eina nýggja miðlaábyrgdarlóg.

Grundgevingin hjá meirilutanum í nevndini fyr at mæla til at geva útgevaranum størri ábyrgd, betri at kunna stöðga

afturvendandi og hetzliknandi skrivning, sum tá eisini minnir ikki sørt um persónsforfylging.

Men hesum vildi minnilitin ikki taka undir við. Hann helt, at við eina útgevaraábyrgd »vil udgiveren kunne pådrages et strafansvar gennem redaktørens og andres handlinger. Det vil gøre det naturligt, at udgiveren søger at påvirke de konkrete redaktionelle beslutninger. Den mulige gevinst, som flertallet forventer at opnå i form af færre retsstridige ytringer, kan ikke opveje de begrænsninger i den frie debat, som må antages at blive følgen af ordningen«.

Tað var sostatt hesi niðurstøðu, sum lögmaráðharrin lurtaði eftir og er hon eisini við í lógaruppskotinum.

Sum heild er lögmaráðharrin samdur við tilráðingunum frá meirilutanum. Eitt nú at tað er grund fyr at hyggja við størri álvara at lógarbrotum »der lejlighedsvis manifesterer sig i medierne og kan være bestemt af salgsfremmende hensyn